

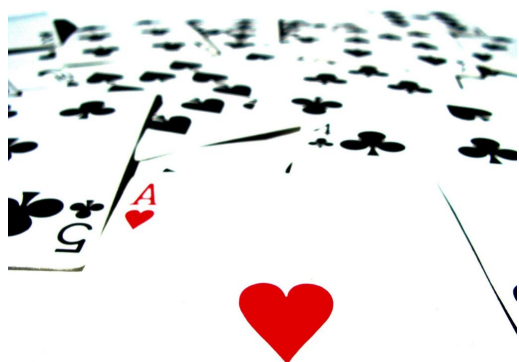
Begrijpend lezen, Instructieprincipe 2: Besteed aandacht aan functioneel lezen

1 december 2020 KIM VAN AMMEL, RIELKE BOGAERT, AMÉLIE ROGIERS & 1 MORE

Hoe draagt onderwijs bij aan beter en gemotiveerd begrijpend lezen? De auteurs bespreken in vijf delen vier bewezen instructieprincipes. In samenhang dragen die het best bij aan de motivatie en de vaardigheid. Principe 2: Besteed aandacht aan functioneel lezen.

Het creëren van een functionele leesomgeving is het tweede instructieprincipe voor effectief begrijpend-leesonderwijs (Houtveen, Steensel, & de la Rie, 2019; Merchie et al., 2019). In een functionele leesomgeving zet je het *doel* van het begrijpslezen in de verf. Teksten lees je immers niet zomaar. Wat is het leesdoel? Wat wil je te weten komen? Wat ga je doen met de informatie in de tekst? Door de functionaliteit van lezen expliciet aan te kaarten en in functionele leestaken te voorzien, bevorder je dat leerlingen actief en doelgericht aan de slag gaan. Tegelijkertijd ervaren leerlingen lezen dan als zinvol, wat hun motivatie om te lezen versterkt (Wigfield et al., 2016).

Voorzie leerlingen van authentieke en uitdagende leestaken. Dergelijke opdrachten leunen best aan bij de belangstellingswereld van je leerlingen, ook buiten de school. Dit impliceert dat de leesomgeving er voor elke klas en misschien wel voor elke leerling anders kan uitzien. Zo kun je leerlingen informatie laten lezen over een geplande uitstap, zoals een theaterbrochure of richtlijnen voor het nemen van de trein. Of combineer lezen en schrijven; het ene groepje schrijft bijvoorbeeld een tekst over een goocheltruc. Het geeft de tekst nadien door aan een ander groepje, dat over een andere goocheltruc schreef. Lukt het dat groepje om de goocheltrucs uit te voeren?

Dit was Principe 2: Besteed aandacht aan functioneel lezen.

Zie verder:

[Principe 1: Bevorder de leesmotivatie,](#)

[Principe 3: Voorzie in expliciete strategie-instructie en](#)

[Principe 4: Stimuleer interactie tussen leerlingen.](#)

pagebreakavoidchecked="true";

Graag als volgt naar deze bijdrage verwijzen: Rogiers, M., Van Ammel, K., Bogaert, R. & Van Keer, H. (2020). *Begrijpend lezen, Instructieprincipe 2: Besteed aandacht aan functioneel lezen. Didactiek Nederlands - Handboek*. Geraadpleegd [datum] via [<https://didactieknederlands.nl/handboek/2020/12/begrijpend-lezen-instructieprincipe-2-besteed-aandacht-aan-functioneel-lezen/>]

Referenties

Houtveen, A. A. M., Steensel, R. C. M., & de la Rie, S. (2019). *De vele kanten van leesbegrip: Literatuurstudie naar onderwijs in begrijpend lezen in opdracht van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek en de Inspectie van het Onderwijs*. Den Haag: NWO. [Link](#).

Merchie, E., Gobyn, S., De Bruyne, E., De Smedt, F., Schiepers, M., Vanbuel, M., ... & Van Keer, H. (2019). *Effectieve, eigentijdse begrijpend leesdidactiek in het basisonderwijs. Wetenschappelijk eindrapport van een praktijkgerichte literatuurstudie*. Brussel: Vlaamse Onderwijsraad. [Link](#).

Wigfield, A., Gladstone, J. R., & Turci, L. (2016). Beyond cognition: reading motivation and reading comprehension. *Child Development Perspectives*, 10(3), 190-195. [Link](#).

Auteurs:

Kim Van Ammel

+ posts

Kim Van Ammel werkt sinds 2017 aan een doctoraatsstudie omtrent begrijpend lezen in het secundair/voortgezet onderwijs, met Hilde Van Keer als promotor. Haar eerste studies focusten op het in kaart brengen van de leesmotivatie, het leesstrategiegebruik en het leesbegrip van leerlingen en de leesinstructie van leraren. Verdere studies gaan na op welke manier de leesmotivatie en het leesbegrip van leerlingen in het beroepssecundair onderwijs bevorderd kunnen worden. Haar onderzoek is verbonden aan de onderzoeksgroep Taal, Leren, Innoveren van de Universiteit Gent.

Rielke Bogaert

+ posts

Rielke Bogaert werkt sinds 2018 aan een doctoraatsstudie omtrent begrijpend lezen in het einde van het lager onderwijs (groep 7 en 8), met Hilde Van Keer als promotor en Emmelien Merchie als co-promotor. Dit doctoraatsonderzoek is verbonden met de onderzoeksgroep Taal, Leren, Innoveren van de Universiteit Gent. Binnen haar eerste onderzoeksluik focuste ze op hoe we het leesbegrip en strategiegebruik van leerlingen in kaart kunnen brengen. In het tweede onderzoeksluik wordt a.d.h.v. een gedifferentieerde interventiestudie nagegaan hoe de begrijpende leesvaardigheden, leesmotivatie en leesstrategiegebruik van alle leerlingen in groep 7 en 8 kunnen worden bevorderd.

Amélie Rogiers

+ posts

Amélie Rogiers verdedigde haar doctoraatsproefschrift in 2019. In het kader van haar doctoraatsonderzoek bestudeerde ze het strategiegebruik van leerlingen in het secundair/voortgezet onderwijs bij het leren van informatieve teksten. Amélie onderzocht hoe we het strategiegebruik van leerlingen in kaart kunnen brengen en hoe we het kunnen bevorderen.

Momenteel gaat Amélie aan de slag als post-doctoraal onderzoeker binnen de onderzoeksgroep Taal, Leren, Innoveren (vakgroep Onderwijskunde, Universiteit Gent). Amélies huidige onderzoeksactiviteiten concentreren zich op het begrijpend lezen en de leesmotivatie van leerlingen in het beroepssecundair onderwijs. Daarnaast is Amélie als onderzoeker verbonden aan het expertisecentrum Sociale Innovatie van Hogeschool VIVES in Kortrijk.

Hilde Van Keer

+ posts

Hilde Van Keer behaalde in 2002 een doctoraat in de Pedagogische Wetenschappen met een onderzoek naar het bevorderen van begrijpend lezen en het gebruik van leesstrategieën via implementatie van expliciete strategie-instructie en de werkvorm "peer tutoring" in de lagere school. Momenteel werkt Hilde als professor aan de Vakgroep Onderwijskunde van de Universiteit Gent. Daar leidt ze de onderzoeksgroep Taal, Leren, Innoveren. Momenteel richt haar onderzoek zich op drie hoofdthema's, die ook in hun onderlinge samenhang bestudeerd worden. In eerste instantie is er een onderzoekslijn gericht op innoverende methodieken en werkvormen in het onderwijs. Het accent ligt daarbij op onderzoek naar peer en student tutoring. Een tweede onderzoekslijn richt zich op de studie van de verschillende componenten van zelfregulerend leren. Zowel de problematiek van het in kaart brengen ('meten') van zelfregulerend leren bij leerlingen en studenten, als het bevorderen ervan in onderwijscontexten komen in deze onderzoekslijn aan bod. De derde onderzoekslijn ten slotte richt zich op taaldidactiek. Binnen deze lijn komen thema's aan bod als begrijpend lezen, studerend lezen, leesmotivatie en leesbevordering, schrijfonderwijs, interactief voorlezen ...

Delen:

Gerelateerd:

- Beter en gemotiveerd begrijpend lezen. Vier instructieprincipes in samenhang

- Begrijpend lezen, Instructieprincipe 1: Bevorder de leesmotivatie
- Lezersonderzoek (deel 2): methoden
- Begrijpend lezen, Instructieprincipe 4: Stimuleer interactie tussen leerlingen